

VZNIK TÝDENÍKU TRIBUNA JAKO PRVNÍ LEGÁLNÍ TISKOVÉ PLATFORMY ANTIREFORMNÍCH SIL V ROCE 1969

Jakub Železný

Establishing the Tribuna Weekly as a First Legal Press of Anti-Reform Forces in 1969

Abstract: The paper analyzes establishing of the weekly newspaper „Tribuna“ (The Tribune), which had been edited by „Czech bureau of the Communist Party of Czechoslovakia“ since the beginning of 1969. In the intricate social and political situation between the Warsaw Pact occupation (August 1968) and inception of so called „Normalization“ régime (April 1969) the newspaper had played the role of the sole official platform of the anti-reformatory fraction within the Communist Party of Czechoslovakia.

Keywords: Communist Party of Czechoslovakia, Normalization, Occupation 1968, Tribuna weekly magazine

Charakteristika období po Srpnu 1968

Srpnová okupace Československa 1968 nastolila podmínky pro ukončení reform Pražského jara, nedošlo k tomu však okamžitě. Vzhledem k setrvačnosti některých procesů šlo o mnohaměsíční sled dějů vrcholící v dubnu 1969 volbou Gustáva Husáka do čela KSČ. V mezidobí srpen 1968 – duben 1969 došlo k důležitým událostem, z nichž každá ve svém konečném důsledku posouvala československou společnost blíže ke stavu, který je znám pod zjednodušujícím, leč užívaným termínem „normalizace“: říjen 1968 – dohoda legalizující pobyt okupačních vojsk v ČSSR, listopad 1968 – plénum ÚV KSČ, leden 1969 – smrt Jana Palacha, březen 1969 – tzv. hokejové události.

V této době dochází také k aktivizaci osob, které se v prvních měsících roku 1968 stavěly proti dubčekovskému vedení, a vpád cizích armád jim přinesl možnost revanšovat se za ostrakizaci, jíž byly předtím vystaveny. Logicky je přivedl ke kolaboraci s okupačními silami, která ostatně souzněla s jejich celoživotním přesvědčením. Šlo o okruh kolem okrajových postav lokálního politicko-společenského spektra – např. z pražské čtvrti Libeň (Famíra, Jodas) či z Ostravy (Brovják), o profilující se exponenty stranické ultralevice, kteří byli později odměněni i politickými funkcemi (Pennigerová, Hrbek), ale také o stále vlivné představitele dogmatického křídla ve vedení KSČ, z nichž někteří měli na invazi přímý podíl. Mezi ně patřil i zakladatel a první šéfredaktor týdeníku *Tribuna* Oldřich Švestka. Do srpna 1968 vedl stranický deník *Rudé právo* a byl zároveň členem předsednictva ÚV KSČ. V létě 1968 podepsal tzv. zvací dopis sovětskému vůdci Leonidu Brežněvovi (PAUER

2004:160-161) a v noci z 20. na 21. srpna patřil k menšině ve stranickém vedení, která hlasovala proti tomu, aby v prvním „protiokupačním“ provolání byla známá formulace o porušení mezinárodního práva.¹ Těsně po okupaci byl zbaven funkce šéfredaktora *Rudého práva* a zasedání ÚV KSČ 31. srpna jej „uvolnilo“ i z předsednictva ÚV KSČ s tím, že je „pověřen nadále řízením týdeníku ÚV KSČ *Tribuna*...“ (*Rok šedesátý osmý*... 1969: 307), což v praxi znamenalo přípravu jeho vydávání.

Jedinou tiskovinou, která v Československu v té době hájila okupační status quo, byl list *Zprávy*, vydávaný v češtině redakcí přímo podřízenou sovětské armádě, s pomocí několika kolaborantů. *Zprávy* však měly malou odezvu, stejně jako pokusy o prookupační rozhlasové a v první fázi i televizní vysílání. Navíc – vzhledem k tomu, že až do dubna 1969 zůstávala platnou československou doktrínou polednová obrodná politika (byť po Srpnu v menší a méně explikované míře), byly *Zprávy* se svým zaměřením oficiálně považovány za prakticky ilegální tiskovinu. A právě až *Tribuna* přinesla do spektra českých médií tóny zpochybnující Pražské jaro, a to na stránkách zcela legálně vycházejícího stranického časopisu.

Příprava vydávání Tribuny a průtahy kolem prvního čísla

Vydavatelem *Tribuny* se mělo stát Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích. (Dále Byro) Idea jeho vzniku souvisela s federalizací státu, v jejímž rámci mělo suplovat vedoucí orgán „české“ komunistické strany coby protiváhy fungujícího Ústředního výboru Komunistické

¹ NA, F 02/1 (Předsednictvo ÚV KSČ), svazek 79, arch. j. 119, bod 15: Vstup vojsk, 54 listů (z toho s. 1-45 A5, s. 46-47 A4, s. 48-49 A5, s. 50-52 A4, s. 53 A5, s. 54 A4), s. 15.

ké strany Slovenska. Byro vedl od jeho ustavení Lubomír Štrougal. Myšlenku funkční stranické složky pro Čechy a Moravu se ale nepodařilo naplnit. Sám Štrougal ve více než tří set šedesátistránkových pamětech z roku 2009 zmiňuje Byro v jediném odstavci (!), navzdory faktu, že funkce jeho předsedy byla de facto nejvyšším stranickým postem, jehož v kariéře dosáhl (ŠTROUGAL 2009: 240-241). Byro existovalo jen do roku 1971 a až na samém sklonku existence komunistického režimu na něj od října 1988 navázal Výbor pro stranickou práci v České socialistické republice.

Text koncepce časopisu *Tribuna* projednávalo Byro na své vůbec první schůzi na podzim 1968. Některé pasáže schváleného materiálu si vzájemně odporují. Reflektuje to protichůdně působící sociální a politické trendy období mezi listopadovým (1968) a dubnovým (1969) plénem ÚV KSČ, kdy se stále nemalá část občanů i politiků snažila nevzdávat atributů reformního procesu, ale kdy jeho odpůrci už zjevně nabírali na síle. O snaze zachovat zdání možnosti dialogu svědčí věta, že týdeník dá „...široký prostor k diskusi, k výměně názorů v oblasti, kterou se bude zabývat.“² Ambivalence je ale skryta v pasáži, která *Tribuně* ukládá „...důsledně bojovat za uskutečňování politiky lednového, dubnového, květnového a listopadového pléna ústředního výboru a pomáhat při realizaci té politiky strany, která je vyjádřena dohodami obsaženými v moskevském protokolu.“³ Na první pohled je zcela nemožné skloubení závěrů prvních tří jmenovaných plenárních zasedání ÚV KSČ a tzv. Moskevského protokolu. Navíc jasné přihlášení se k tomuto protokolu je důkazem o skutečném politickém zacílení vznikajícího periodika. To umocňuje i věta, která následuje: „Bude usilovat o obnovu přátelských vztahů k Sovětskému svazu a pomáhat rozvíjet národní i internacionální vědomí našich národů.“⁴ Vztah zakladatelů *Tribuny* k lednu 1968, k samotnému počátku Pražského jara, pak vyjadřuje následující odstavec: „Skutečná jednota strany, jednota přesvědčení může vzniknout jen na podkladě otevřeného střetání všech existujících poctivých názorů. Jeho znemožnění v polednovém období bylo jednou z příčin pravicové deformace lednového směru.“⁵ Termín „pravicová deformace lednového směru“ jako by už předznamenával některé textové postupy uplatňované v pozdějších letech v řadě komunikátů, předcházejících *Poučení z krizového vývoje* i v samotném *Poučení*.

Tribuna měla začít vycházet už na podzim 1968. Vzhledem k tomu, že právě v té době vrcholil zápas o pojetí posrpnové politiky, došlo k průtahům. Osoba Oldřicha Švestky a formující se složení redakce byly zárukou, že *Tribuna* bude platformou těch, kteří usilují o návrat k centralistickému řízení strany a státu, tedy před leden 1968, a právě to se stalo předmětem kritiky. I proto se redakce listu rodila velmi obtížně. Jeden z jejích členů, pozdější šéfredaktor *Rudého práva* Zdeněk Hoření, to hodnotil na přelomu let 2002–2003

v orálně historickém interview: „První číslo a vydávání týdeníku *Tribuna* pod vedením Oldřicha Švestky, kterého jsem si velice vážil pro jeho lidské i novinářské vlastnosti, bylo ohroženo. Já jsem tehdy koncem roku 1968 zašel mezi své, tedy bývalé spolupracovníky do redakce *Tribuny*, kteří mně řekli, že situace je taková a taková a že vlastně čelí nějakému bojkotu. A já jsem řekl, tak víte co, já se k vám přidám.“ (VANĚK. In: VANĚK – URBÁŠEK 2005: 145)

Bojkot, o němž Hoření mluví, pokračoval i v počátku roku 1969. Dalším datem, kdy se na stáncích měl nový týdeník objevit, byl 8. leden 1969. Došlo ale k opětovnému zdržení, způsobenému tím, že pracovníci tiskárny, kde se mělo úvodní číslo tisknout, je odmítli vysazet s tím, že některé materiály odporují oficiální politice KSČ. Od okamžiku, kdy tato informace vešla v obecnou známost, stalo se vydání prvního čísla *Tribuny* zásadním celospolečenským tématem. Například na lednovém mítinku ve Sjezdovém paláci na pražském Výstavišti, který byl jedním z posledních velkých veřejných fór tohoto typu, se na toto téma vedla velká diskuze. Zajímavě na ni vzpomíná politik Čestmír Císař ve svých obsáhlých pamětech: „Když předsedající mítinku J. Wagner zareagoval na dotazy a připomínky k prvnímu číslu Týdeníku *Tribuna* (šéfovaného O. Švestkou) a žádal, aby se k tomu vyjádřili přítomní redaktori *Tribuny* K. Sršeň a V. Solecný, žádný z nich se neodvážil promluvit. P. Kohout minil, že když jsme reklamovali svobodu slova pro sebe, měli bychom ji dopřát i lidem jiných názorů, neboť ‚svoboda je nedělitelná‘ a ‚konečně bude dialog‘.“ (CÍSAŘ 2005: 529)

Byro ÚV KSČ – vydavatel zatím neexistujícího periodika – se situací zabývalo a nařídilo tajemníku Jaroslavu Kozlovi (a paradoxně i Oldřichu Švestkovi!), aby obsah prvního připraveného čísla prověřili.⁶ Poté došlo k vyřazení několika materiálů, které mělo obsahovat. Místo vyjití prvního čísla *Tribuny* se tak 8. ledna 1969 objevila v *Rudém právu* noticka *Sdělení redakce Tribuny* konstatující, že „...Včasné vyjití *Tribuny* bylo (...) znemožněno, a to nikoliv vinou redakčního kolektivu. Redakce předpokládá, že *Tribuna* vyjde v příštím týdnu...“ (*Sdělení redakce Tribuny* 1969: 2)

První číslo *Tribuny*

Tribuna skutečně začala vycházet se zpožděním 15. ledna 1969 a od svého počátku se (byť v prvních týdnech a měsících ještě poněkud opatrně) hlásila k tomu proudu, který negoval veškeré postuláty Pražského jara a podporoval neostalinský systém fungování státu a internacionalistické vazby na země socialistického společenství, především Sovětský svaz. Pokud zde bylo konstatováno, že koncepce *Tribuny* přijatá na podzim 1968 obsahovala vnitřně rozporné a těžko slučitelné teze, pak redakční prohlášení, otištěné v prvním čísle, činilo totéž zcela analogicky. A dokonce v podobném znění: Koncepce: „...prostor k diskusi, k výměně názorů...“⁷ Prohlášení: „...chce být skutečnou tribu-

² NA, F 02/7 (Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích), svazek 1, arch. j. 1, bod 6: Návrh koncepce časopisu *Tribuna*, 6 listů A4, s. 5.

³ Ibid, s. 4.

⁴ Ibid, s. 4.

⁵ Ibid, s. 5.

⁶ NA, F 02/7 (Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích), svazek 1, arch. j. 6, bod 3: Opatření k zabezpečení vyjití prvních čísel „TRIBUNY“, 2 listy A4, s. 2.

⁷ NA, F 02/7 (Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích), svazek 1, arch. j. 1, bod 6: Návrh koncepce časopisu *Tribuna*, 6 listů A4, s. 5.

nou diskusí a polemik.“ (Prohlášení redakce 2). A naproti tomu v týchž textech: Koncepce: „... usilovat o obnovu přátelských vztahů k Sovětskému svazu a pomáhat rozvíjet národní i internacionální vědomí našich národů.“⁸ Prohlášení: „čestně usilovat o rozvoj spolupráce se všemi socialistickými zeměmi i obnovu vzájemné důvěry a přátelských vztahů se zeměmi socialistického společenství, s lidem Sovětského svazu a ostatních zemí Varšavské smlouvy...“ (Prohlášení redakce 2). Text tohoto redakčního prohlášení dával i v jiných pasážích jasně najevo, jaké názory bude *Tribuna* zastávat a prosazovat: „Chce hájit přesvědčení komunistů a marxisticko-leninskou ideologii a teorii, neboť redakce je přesvědčena, že v současné době je to zvláště zapotřebí.“ (Prohlášení redakce 2). První číslo *Tribuny* obsahovalo dále mj. velký úvodník z pera předsedy nově ustavené vlády České socialistické republiky Stanislava Rázla nadepsaný *Nové základy české státnosti*. Rázl se na stránkách *Tribuny*, tiskového orgánu „české“ komunistické strany, snažil vysvětlovat podstatu existence federativního uspořádání a především úlohu zcela nových českých orgánů, která většině Čechů nebyla příliš zřejmá (RÁZL 1969: 1-2). Tajemník Byra Jaroslav Kozel přispěl textem více zaměřeným na budoucnost nového periodika s názvem *Podněcovat k tvořivému myšlení a smělým činům*. Článek – vzhledem k tomu, že Kozel nepatřil do tábora dogmatiků – vyzníval o poznání liberálněji, než zmíněné prohlášení, pravděpodobně proto byl zařazen až dovnitř čísla, nikoli do jeho úvodu. (KOZEL 1969: 6, 13). Redakce se také – na straně 3 – vracela k okolnostem, za kterých *Tribuna* vznikala, a odmítala, že by důvodem výše popisovaného vyřazení některých materiálů z prvního čísla bylo to, že odporovaly polednové politice. Šlo prý o článek vůdce maďarských komunistů Jánose Kádára *Boj na dvě fronty: O zásadách politiky komunistické strany*, který se nakonec v prvním čísle *Tribuny* objevil (KÁDÁR 1969: 10) a tři materiály, které byly sice vyřazeny, ale údajně nikoli pro jejich neslučitelnost s polednovým kurzem. (*Z historie Tribuny* 1969: 3). Stále ještě proklamované hlášení se k zásadám vytyčeným v lednu 1968 se objevilo v dalším článku z úvodní strany *Sjednocovat síly rozvážně, ale důsledně v duchu Ledna*. (*Sjednocovat síly...* 1969: 1, 3) Zajímavé bylo zařazení textu *Dokument bez komentáře: Poučné vystoupení Pavla Kohouta* kritizující názory tohoto spisovatele. (*Dokument bez komentáře...* 1969: 16) Přitom to byl právě Kohout, který, jak už zde zmíněno – jakkoli v této době zastával zcela opačná stanoviska než okruh *Tribuny* – prosazoval, aby se i její redaktoři mohli svobodně vyjádřit na mítinku ve Sjezdovém paláci.

Tribuna po dubnu 1969

Oficiálně se politický kurz směrem, který *Tribuna* zastávala, obracel až po nástupu Gustáva Husáka do čela strany v dubnu 1969. Společenská izolace listu odeznívala postup-

ně, ale uvnitř stranických struktur začala být *Tribuna* velmi rychle z původně izolovaného periodika preferovanou tiskovinou. Zjevné to bylo již v červnu 1969, kdy Byro provedlo analýzu a hodnocení prvních 15 vydaných čísel. V obsáhlém materiálu se uvádí: „Časopis svým zaměřením první prolomil informační monopol sdělovacích prostředků na utváření stranického a veřejného mínění.“⁹ Pomineme-li absurditu skrytou ve větě o prolomení „monopolu sdělovacích prostředků“ (*Tribuna* nebyla sdělovacím prostředkem?), pak je zde předkládán obraz reality již zcela přetvořený do obsahové i formálnějazykové podoby známé z oficiálních komunikátů příštího dvacetiletí. V hodnocení je dále vyzdvihována „statečnost“ členů redakce: „Proti *Tribuně* a všem, kdo se na její tvorbě podíleli, byla vyvolána a šířena nedůvěra, pomluvy, že chtějí likvidovat polednovou politiku, že nahrávají dogmatikům a sektářům aj. Redakce *Tribuny* se těchto útoků nezalekla a vycházejíc z koncepce, schválené sekretariátem a byrem ÚV KSČ, zaměřila obsah časopisu k důslednému prosazování závěrů, přijímaných ústředním výborem strany do praktického života.“¹⁰ Zde je možno vysledovat další rys, známý z pozdějších textů doby normalizace – režim si byl (a zde již o tom byl přesvědčen) natolik jist svou silou, že se nepochybnou pravdu, kterou operovali jeho odpůrci (v tomto případě o likvidaci polednové politiky a nahrávání dogmatikům a sektářům, což byl ve skutečnosti přesný obraz zaměření listu) nebál veřejně popírat, přičemž ji při onom popření nutně musel sám vyslovit. Přesto se neobával, že by mu to škodilo. Znovunabytý sebevědomí dogmatiků je obsaženo i v následující větě, jejíž stavba a výběr lexika by ještě několik měsíců předtím nepřekvapily u textů z ultralevé části spektra, teď šlo už o zcela oficiální pojetí: „Výrazným rysem hodnocených čísel *Tribuny*, který prolíná celým jejím obsahem, je soustavná kritika pravičáckých, protisovětských a protisocialistických tendencí a projevů v ostatních oblastech stranického a veřejného života.“¹¹ O tom, že redakce *Tribuny* považovala veskrze pozitivní hodnocení za výrazné zadoostiučnění, svědčí i fakt, že z tohoto interního stranického materiálu citovala na stránkách listu. (*Byro ÚV KSČ hodnotilo Tribunu* 1969: 11, 15) O šest let později se dokonce část textu objevila ve sborníku, přinášejícím zhruba šest desítek nejvýznamnějších usnesení a dokumentů ÚV KSČ ke sdělovacím prostředkům z let 1945–1975, sestaveném Zdeňkem Hořením. (*Hodnocení prvních patnácti čísel Tribuny*. In: HOŘENÍ 1976: 209)

Výraznou konsolidovanost redakce *Tribuny* lze pak dovozovat z *Návrhu na řešení některých otázek v Týdeníku Tribuna*, který projednalo Byro 28. listopadu 1969, rok po svém prvním zasedání a po schválení koncepce *Tribuny*. Příloha usnesení konstatuje: „Politický vliv *Tribuny* je nesporný a zvláště je nutno hodnotit její vpravdě leninský charakter poslání tisku (...). Velké zásluhy redakce při formování zdravého jádra strany a jejím konsolidačním úsilí

⁸ Ibid, s. 4.

⁹ NA, F 02/7 (Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích), svazek 9, arch. j. 25, bod 5: Hodnocení obsahu prvních patnácti čísel časopisu *Tribuna*, 15 listů A4, s. 5.

¹⁰ NA, Ibid, s. 6.

¹¹ NA, Ibid, s. 7.

¹² NA, F 02/7 (Byro ÚV KSČ pro řízení stranické práce v českých zemích), svazek 16, arch. j. 37, bod 9: Návrh na řešení některých otázek v týdeníku *Tribuna*, 5 listů A4, s. 4.

vysoce ocenil při své nedávné návštěvě v redakci i s. Červoněnkou, velvyslanec SSSR v Československu.¹³ Zároveň jsou zde rozebrány praktické aspekty práce *Tribuny* včetně ekonomických otázek: „Mimořádně těžká kádrová situace si přímo vynucuje pracovat v maximální míře s externisty. Tomu však neodpovídá dosavadní fond pohyblivých odměn, který je neúměrně nízký /na 16stránkové číslo 4400 Kčs/. Ideologické oddělení byra ÚV KSČ proto navrhuje v souladu s názorem oddělení stranické práce ve sdělovacích prostředcích ÚV KSČ řešit tuto situaci a doporučuje: stanovit šéfredaktorovi *Tribuny* s. Oldřichu Švestkovi osobní plat ve výši 6500,- Kčs, uložit s. Švestkovi, aby podal byru ÚV KSČ do týdne návrh na zvýšení platů zástupci šéfredaktora a dalším redaktorům podle jejich kvalifikace...“¹³

Jestliže byla *Tribuna* na počátku roku 1969 v nejistém postavení a společenská prestiž jejích redaktorů byla prakticky nulová, na konci téhož roku se dá mluvit o přesném opaku. Vrchol první etapy existence týdeníku přišel 14. ledna 1970, v předvečer prvního výročí vydání úvodního čísla. *Tribuně* bylo uděleno vysoké vyznamenání – Řád práce. Deník *Rudé právo* v té souvislosti citoval předsedu Byra Lubomíra Štrougala: „...je to v historii ojedinělý zjev, že časopis za tak krátkou dobu splnil své poslání, plní je i dnes a bude jistě plnit i v budoucnu. Byl to ve své době jediný stranický časopis, který se snažil správně orientovat komunisty a pomohl zaktivizovat zdravé síly strany na pozicích marxismu-leninismu a vytvářet podmínky pro dubnové plénum ÚV KSČ.“ (*Tribuna* vyznamenána... 1970:1)

V červnu 1970 (dle datace v knize) sestavil Antonín Dolina (zřejmě pseudonym některého člena redakce – dle protikladných významů příjmení mohlo jít o zmíněného Zdeňka Hořeniho) z vlastních článků v *Tribuně* sborník nazvaný *Proti kontrarevoluci*. Kniha vyšla až v roce 1971 a autor v předmluvě uvádí: „Stati a články, které předkládáme čtenáři, vznikly v procesu politického boje s pravcovým oportunismem v KSČ a byly zveřejněny v časopisu *Tribuna*, který se stal v první polovině roku 1969 jediným oficiálním mluvčím marxisticko-leninských sil v KSČ.“ (DOLINA 1970: 5) Zajímavé ale je, že prvním textem, který je v tomto sborníku otištěn, je teoretický ideologický materiál *Smysl sociální revoluce*, který vyšel až po nástupu Gustáva Husáka do čela KSČ v *Tribuně* č. 15 a 16 z 23. resp. 30. dubna 1969 (DOLINA 1970: 7-23). Z období mezi lednem a dubnem 1969 zde žádný text otištěn není, byť právě v tomto období zastávala *Tribuna* názory, které souzněly s linií, nastolenou po dubnu. (Podobně „pocty“ v podobě sborníku, zpětně legitimizujícího činnost daného média, se dostalo i *Zprávám*, rovněž roku 1971 vyšel titul *Zprávy v boji proti kontrarevoluci*. Výbor článků z časopisu *Zprávy* (*Zprávy v boji...* 1971). A stejně jako *Zprávám*, dostalo se také *Tribuně* ocenění v podobě zmínky v textu *Poučení z krizového vývoje*. Tato rozsáhlá stranická doktrína, přijatá v prosinci 1970, reinterpretovala období 1968–1969 o *Tribuně* výslovně uvádí: „Průlomem do monopolu pravice na sdělovací prostředky bylo založení časopisu *Tribuna* jako orgánu byra ÚV KSČ, který v této těžké době navázal na revoluční a internacionalistické tradice československého komunistického tisku.“ (*Poučení z krizového vývoje...* 1971: 38)

Závěr

Přestože platí, že všechny oficiální sdělovací prostředky v Československu od porážky Pražského jara až do roku 1989 jednoznačně zastávaly stranickou linii, lze při zkoumání míry jejich angažovanosti mezi nimi i diferencovat. Pokud bychom se podle těchto kritérií pokusili sestavit jakousi škálu, pak by *Tribuna* – až do pádu mocenského monopolu KSČ – náležela spíše ke spektru dogmatictějších obhájců tvrdého kurzu.

Nejnámějším komunikátem, otištěným na jejích stránkách, se v březnu 1983 stal text (podepsaný pseudonymem Jan Krýzl) *Nová vlna se starým obsahem*. Útočil na nastupující generaci nonkonformních muzikantů a snažil se je absurdně propojit s činností západních rozvědek: „Záměr, který diverzní centrály sledují, je dvojitý: jednak působit prostřednictvím tohoto hudebního braku přímo na naši mládež, a za druhé pod hesly o „nové“ světové hudební vlně vyprovokovat i u nás vznik skupin, které by produkovaly tuto všem estetickým a morálním normám odporující hudbu.“ (KRÝZL 1983: 5) Článek lze považovat za spouštěcí moment série zásahů proti alternativní hudební scéně. Vyústily v řadu zákazů, nejznámějšími formacemi, kterým byla na několik let znemožněna činnost, byly Pražský výběr a Jasná páka. Dodnes je název tohoto textu v českém hudebním diskurzu silně ukotven.

Ještě v roce 1987 byla na Fakultě žurnalistiky UK obhájena diplomová práce *Úloha časopisu *Tribuna* v období konsolidace strany a společnosti* (GWUŽĎ 1987), svědčící o tom, že list – zvláště jeho zakladatelské období – se stal jakousi součástí normalizační mytologie.

Tribuna vycházela do konce roku 1989, v jednom z jejích posledních čísel (30. listopadu 1989, den po zrušení vedoucí úlohy KSČ v ústavě) se uvádí: „...Pokud jde o náš časopis, považujeme za politickou chybu otiskování některých článků jednostranně zdůrazňujících a bezrozporně líčících situaci ve společnosti podle požadavku tehdejšího vedení strany.“ (*Prohlášení redaktorů...* 1989: 1) Přes pokus o pozdní sebekritiku, znamenal Listopad 1989 konec existence týdeníku, který byl především v počátcích existence normalizačního režimu jednou z jeho nejvýraznějších mediálních opor.

Literatura a tištěné prameny

Byro ÚV KSČ hodnotilo *Tribunu*. *Tribuna* (1969), roč. 1/ č. 26, 9. července s. 11, 15.

CÍSAŘ, Čestmír: *Paměti. Nejen o zákulisí Pražského jara*. Praha: Sincon 2005

Dokument bez komentáře: Poučné vystoupení Pavla Kohouta. *Tribuna* (1969), roč. 1/ č.1, 15. ledna, s. 16.

DOLINA, Antonín: *Proti kontrarevoluci. O boji proti pravcovému oportunismu a kontrarevolučním silám v Československu v údobí 1968–1969: Z článků otištěných v r. 1969–1970 v časopise *Tribuna**. Praha: Horizont 1971

GWUŽĎ, Pavel: *Úloha časopisu *Tribuna* v období konsolidace strany a společnosti*. Diplomová práce. Praha: Fakulta žurnalistiky UK 1987

HOŘENÍ, Zdeněk (ed.): *KSČ o tisku, rozhlasu a televizi 1945–1975*. Praha: Novinář 1976

¹³ NA, Ibid, s. 4.

KÁDÁR, János: *Boj na dvě fronty: O zásadách politiky komunistické strany*. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 10.

KOZEL, Jaroslav: *Podněcovat k tvořivému myšlení a smělým činům*. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 6, 13.

KRÝZL, Jan: „Nová“ vlna se starým obsahem. Tribuna (1983), roč. 15/ č. 12, 23. března, s. 5.

PAUER, Jan: *Praha 1968: Vpád Varšavské smlouvy. Pozadí, plánování, provedení*. Praha: Argo 2004

Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Rezoluce o aktuálních otázkách jednoty strany schválená na plenárním zasedání ÚV KSČ v prosinci 1970.

Praha: Oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ 1971

Prohlášení redakce. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 2.

Prohlášení redaktorů Tribuny. Tribuna (1989), roč. 21/č. 48, 30. listopadu, s. 1.

RÁZL, Stanislav: *Nové základy české státnosti*. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 1-2.

Rok šedesátý osmý v usneseních a dokumentech ÚV KSČ. Praha: Svoboda 1969

Sdělení redakce Tribuny. Rudé právo (1969), roč. 49/ č. 6, 8. ledna 1969, s. 2.

Sjednocovat síly rozvážně, ale důsledně v duchu Ledna. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 1, 3.

ŠTROUGAL, Lubomír: *Paměti a úvahy*. Praha: Epoque a Pražská vydavatelská společnost 2009

Tribuna vyznamenána Řádem práce. Ocenění záslužné práce stranického časopisu. Rudé právo (1969), roč. 50/ č. 12, 15. ledna, s. 1.

VANĚK, Miroslav – URBÁŠEK, Pavel (eds.): *Vítězové? Poražení? Životopisná interview. Díl 2.: Politické elity v období tzv. normalizace*. Praha: Prostor 2005

Z historie Tribuny. Tribuna (1969), roč. 1/ č. 1, 15. ledna, s. 3.

Zprávy v boji proti kontrarevoluci. Výbor článků z časopisu Zprávy. Praha: Svoboda 1971

Archivní zdroje

Národní archiv

Fond 02/1: Předsednictvo ÚV KSČ, Fond 02/7: Byro pro řízení stranické práce v českých zemích

